

Bestemmelse opstaaede Forhold at kunne anbefales. Lovudkastet har vel ikke opstillet de nærmere Regler, som til dets Gjennemførelse maatte være nødvendige, men det har dog aabenbart tænkt sig, at det var den gifte Enke, der vedblivende skulde betragtes som den egentlige Fæster; altsaa i alle deraf flydende Retsforhold have Myndigheden og Ansvar. Men det sees da let, at den Stilling, som derved vilde beredes hendes Mand, ikke blot vilde stride mod danske Begreber og dansk Lov, men tillige være en evig Kilde til uoploselige Forvillinger. Skulde derimod Myndigheden og Ansvar gaae over paa Manden, saa vilde det i Virkeligheden være Enken, som fik Ret til at bortfæste Gaarden uden Eierens Samtykke, og denne vilde derved berøves de personlige Garantier, han ved selv at bortfæste sin Eiendom er berettiget til at fordrø. Men han vil tillige miste den Betryggelse, som ved Ridsfæstet ligger i, at Eierens og Brugerens Interesser væsentlig falde sammen; thi den ham mod hans Villie paa tvungne Fæster, som havde Gaarden hverken paa sin egen Ridsstid eller paa bestemt Aaremaal, vilde være stærkt fristet til at lade Gaarden forfalde og til at udpine Forderne, før at kunne medtage det meest Mulige, naar han ved sin Hustrues Død skulde forlade Gaarden.

I det Fleertallet af de her kortelig antydede Grunde ikke kan tiltræde Udkastets § 3, har det dog ingen Betænkelse fundet ved at foreslaae, at den deelvise Tilbagebetaling af Indfæstningen, som efter § 2 skal finde Sted ved Fæstets Ophør paa Grund af Dødsfald, og hvad anden Ret man for dette Tilfælde kan tillægge de Efterladte; ogsaa skal tilflyde Boet — og altsaa nærmest Enken — ved hendes Fratrædelse paa Grund af nyt Egteløb, ligesom man troer under Betingelser, der betrygge mod Misbrug, at kunne sikke hende og hendes Børn en Aftægt fra den fratrædte Gaard.

Mod at enhver Bestemmelse ophæves, der kunde hjemle Eieren Ret til mod Fæsterens Villie i dennes Besiddelsestid at disponere over den til ham fæstede Gaard eller nogen Deel af samme, har Udvalget na-

turligvis Intet kunnet have at erindre. Derimod skjønner det ikke rettere, end at den i Forordning 27 September 1805 § 11 hjemlede Ret til med Fæsterens Samtykke eller ved Fæsteledighed at indtage Bøndejord til Skov er forbundet med saa store Opoffelser fra Eierens Side, at den kun sjelden vil blive bragt til Anvendelse (uden ialtfald til mindre Arronderinger) og da kun, hvor dette er i det Offentliges Interesse. Kampen mellem Skoven og Ploven er det ikke den sidste, som trænger til Lovens Beskyttelse, og da den paagældende Bestemmelse formeentlig frembyder tilstrækkelig Garanti imod, at ikke heller indirecte nogen Bøndejord vil kunne indtages under nogen Hovedgaards Agerbrug, synes der ikke at være Grund til at ophæve dette Lovbud.

Ved Siden af de Punkter, der saaledes ere opstillede i det forelagte Lovudkast, mener Udvalget, med Hensyn til alle fremtidige Fæstecontracter, at kunne foreslaae den Erstatningsret, hvis Princip alt er udtalt i Forordningen 8de Juni 1787 § 5, ubvidet, og det ikke blot til de Tilbygninger og Forøgelsér af det faste Inventarium, som ere hensigtsmæssige Forbedringer af Gaarden, men ogsaa til saadanne baade større og mindre Grundforbedringer, som medføre en varig Forøgelse af Forbøernes Værdi eller hvoraf Fæsteren ialtfald ikke i sin Besiddelsestid har høstet den fulde Nytte. Vel er det ikke indgaaet Udvalgets Opmærksomhed, at man derved indtil en vis Grad indrømmer Brugerne Ret til at disponere over Eierens Capital uden deres Samtykke, og at den deraf flydende Erstatningspligt under visse Forudsætninger endog kunde blive trykkende for disse. Man har derfor ogsaa bestræbt sig for, dels ved Affattelsen at gjøre det klart, at herunder ikke er indbefattet den Forbedring af Forderne, som er en ligefrem Følge af en fornuftig Drift, endnu mindre den Værdiforøgelse, som flyder af almindeligere, af Fæsterens eget Arbejde og Capitalanvendelse uafhængige Omstændigheder — dels ved flere betryggende For-